

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАТИКИ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ТА ІНФРАСТРУКТУРИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового
інституту інноватики,
природокористування та
інфраструктури

Василь БРИЧ
“ 30 ” 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
“ 30 ” 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Навчально-наукового
інституту новітніх освітніх
технологій

Святослав ПИТЕЛЬ
“ 30 ” 08 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни «**Основи агробізнесу**»

ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – **20** Аграрні науки та продовольство
спеціальність – **201** Агрономія
освітньо-професійна програма «**Агрономія**»

Кафедра агробіотехнологій

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	4	7	32	14	3	8	93	150	7
Заочна	4	7	8	4	-	-	138	150	7

Тернопіль – ЗУНУ
2024

30.08.2024

Робочу програму склала к. е. н, доцент **Галина ПИРІГ**

Робоча програма розглянута та затверджена на засідання кафедри агробіотехнологій, протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

д. с.-г.н., с.н.с. **Антін ШУВАР**

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Агрономія», протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Голова групи
забезпечення спеціальності

д. с.-г.н., с.н.с. **Антін ШУВАР**

Гарант ОПШ

д. с.-г.н., с.н.с. **Антін ШУВАР**

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи агробізнесу»**

1. Опис дисципліни

Дисципліна – «Основи агробізнесу»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS <i>денна – 5</i> <i>заочна – 5</i>	Галузь знань: «Аграрні науки та продовольство»	Статус дисципліни Вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 201 «Агрономія»	Рік підготовки: <i>денна – 4;</i> <i>заочна – 4.</i> Семестр: <i>денна – 7;</i> <i>заочна – 7</i>
Кількість змістовних модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>денна:</i> 7 семестр – 32 год.; <i>Заочна: 8 семестр – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>денна:</i> 7 семестр – 14 год.; <i>Заочна:</i> • <i>семестр – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – <i>денна – 150</i> – <i>заочна – 150</i>		Самостійна робота: <i>денна – 93 год.;</i> тренінг – 8 год.; <i>заочна – 138 год.</i> Індивідуальна робота – 3 год.
Тижневих годин – 14 год., з них аудиторні – 3 год.		Вид підсумкового контролю <i>денна:</i> 1 семестр – залік; <i>заочна:</i> <i>2 семестр – залік</i>

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «Основи агробізнесу»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета викладання дисципліни «Основи агробізнесу» полягає у формуванні в студентів системи теоретичних знань і практичних навиків з філософії відповідальності бізнесу, розуміння логіки та організації підприємницької діяльності, типології підприємництва, технології створення власної справи, ролі партнерських зв'язків і взаємодій та їх визначального впливу на розвиток суб'єктів підприємницької діяльності, ресурсного забезпечення, оцінки та аналізу результативності підприємницької діяльності, соціальної відповідальності бізнесу та ділової етики.

Дисципліна «Основи агробізнесу» є такою, що опирається на навчальний матеріал суміжних курсів теоретично-прикладного характеру, об'єднує цей матеріал в єдиний комплекс економічних знань. Студенти в процесі вивчення дисципліни з'ясовують для себе роль бізнесу у функціонуванні національної економіки.

Вивчення курсу «Основи агробізнесу» передбачає наявність систематизованих та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін, цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Мета лекційних занять полягає у донесенні до студентів і засвоєнні ними систематизованих знань в частині теоретико-прикладних аспектів функціонування підприємництва, започаткування та ведення власного бізнесу.

Завдання лекційних занять полягає у викладенні студентам згідно з робочою програмою основоположних засад підприємництва, управління, планування і ресурсного забезпечення підприємницької діяльності, забезпечення якості на основі стандартизації і сертифікації продукції, методичних підходів до оцінювання ефективності підприємницької діяльності в умовах трансформації економічних систем.

Метою проведення практичних занять є формування у студентів підходів критичного мислення, компетенцій у сфері здійснення ретроспективного аналізу, дослідження ринків в секторі індустрії гостинності, аналітичних навичок щодо оцінювання ефективності підприємницької діяльності та реалізації принципів соціальної відповідальності бізнесу.

Завданнями проведення практичних занять є:

- засвоєння і закріплення теоретичних знань з навчальної дисципліни, отриманих на лекційних заняттях;
- формування умінь і практичних навичок щодо організації підприємницької діяльності, започаткування та ведення власного бізнесу, ресурсного забезпечення та оцінювання ефективності підприємницької діяльності, соціальної відповідальності бізнесу;

- практичне застосування оцінних методик в частині розрахунків оцінних критеріїв, показників та вирішення інших прикладних економічних задач;
- засвоєння навичок бізнес-планування для забезпечення ефективного управління процесами їхньої розробки та реалізації.

Після вивчення дисципліни «Основи агробізнесу» студент повинен **знати:**

- сутність, організаційні засади діяльності агробізнесу;
- аспекти взаємодії агробізнесу і держави;
- правові та економічні засади розвитку агробізнесу;
- основи створення і функціонування організаційно-правових форм господарювання в агробізнесі;
- структуру, особливості розробки та оформлення бізнес-плану;
- особливості формування земельних відносин;
- суть та методи розрахунку продовольчої безпеки країни.

В результаті вивчення дисципліни «Основи агробізнесу» студент повинен **уміти:**

- обґрунтовувати сучасні тенденції розвитку агробізнесу в Україні;
- володіти правовими основами регулювання агробізнесу;
- обирати ефективні прийоми, методи і тип господарської діяльності в агробізнесі;
- розробляти бізнес-план та використовувати його в процесі діяльності суб'єктів агробізнесу;
- оцінювати ефективність ведення агробізнесу, визначати резерви покращення;
- розробляти заходи з екологізації усіх сфер агробізнесу.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ АГРОБІЗНЕСУ»

Змістовий модуль 1

Соціально-економічна природа агробізнесу

ТЕМА 1. ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА АГРОБІЗНЕСУ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

Історичний розвиток підприємництва. Бізнес і підприємництво. Елементи системи агробізнесу. Сутність підприємницької діяльності. Функції та принципи підприємництва. Класифікація цілей агропідприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.

Концепція гармонійного (сталого) розвитку. Екологізація агробізнесової діяльності.

Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Поняття підприємницького середовища та його складові елементи.

ТЕМА 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Роль та місце агробізнесу в ринковій економіці. Передумови розвитку агробізнесу в Україні. Правове забезпечення функціонування підприємств агробізнесу. Поєднання ринкового механізму і державного регулювання агробізнесу. Особливості становлення та розвитку агробізнесу в регіонах України. Система регулювання підприємництва.

Організаційно-правові форми організації підприємницької діяльності. Господарський Кодекс України. Цивільний Кодекс України.

Правовий статус підприємця, його місце і роль в організації (підприємстві). Принципи підприємницької діяльності.

Суб'єкти підприємницької діяльності. Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів підприємництва. Діяльність іноземних підприємців в Україні. Гарантії прав підприємців.

Законодавчі та нормативні акти, які регулюють підприємницьку діяльність.

Обмеження і ліцензування видів підприємницької діяльності.

Органи державного регулювання підприємництва. Фонди підтримки підприємництва в Україні. Український фонд підтримки підприємництва. Програма державної підтримки підприємництва. Державна підтримка малого та середнього бізнесу. Державна підтримка фермерських господарств. Економічне забезпечення підприємницької діяльності.

Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності.

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Організаційно-правові форми господарювання в аграрному бізнесі, особливості створення та функціонування. Агропромислові комбінати, агропромислові об'єднання, агрофірми, агрохолдинги, спільні підприємства, міжнародні продовольчі компанії. Сільськогосподарські виробничі та обслуговуючі кооперативи, їх характеристика.

Поняття суб'єктів і об'єктів підприємницької діяльності. Суб'єкти підприємницької діяльності: фізичні особи, юридичні особи. Організаційно-

правові форми організації підприємницької діяльності. Господарський Кодекс України. Цивільний Кодекс України. Суб'єкти господарювання: 1) господарські організації (державні, комунальні та інші підприємства); 2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

Підприємство як суб'єкт господарювання. Підприємство як юридична особа. Ознаки підприємства (відокремлене майно, самостійний баланс, рахунки в установах банків та може мати печатки). Мета створення підприємства: здійснення підприємницької діяльності та некомерційна господарська діяльність.

Види підприємств за формами власності майна (приватні підприємства, колективні підприємства, комунальні підприємства, державні підприємства. Види підприємств за технологічною цілісністю і ступенем підпорядкування (головні (материнські) підприємства, дочірні підприємства, асоційовані підприємства, філії підприємства). Види підприємств за способом створення (заснування) та формування статутного капіталу (унітарні підприємства, корпоративні підприємства). Базові класифікаційні ознаки: кількість засновників, власник майна, розподіл доходів. Види підприємств за розмірами: великі підприємства, середні підприємства, малі підприємства, мікропідприємства. Базові ознаки: чисельність персоналу, розмір річного доходу, балансова вартість активів.

Основні етапи реєстрації фізичних осіб-підприємців (ФОП): вибір виду діяльності і системи оподаткування; подання заяви про державну реєстрацію; заяви про обрання системи оподаткування (спрощеної або загальної); отримання виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

ТЕМА 4. ОСОБИСТІ ЯКОСТІ ПІДПРИЄМЦЯ ТА КУЛЬТУРА АГРОБІЗНЕСУ

Особисті та суспільні інтереси в підприємницькій діяльності. Зіставлення обраної спеціальності з особистими якостями та здібностями. Освіта та професійна підготовка. Отримання бажаної професії. Якості, потрібні підприємцю. Основні риси підприємця. Підприємницька таємниця. Захист секретів агрофірми. Етичні та правові критерії підприємництва. Етичні норми агрофірми. Відносини зі споживачами, співробітниками та конкурентами.

Культура підприємництва та діловий етикет. Вимоги до одягу. Етикет телефонного та електронного спілкування, службового та ділового листування. Проведення переговорів та укладання угод.

Змістовий модуль 2

Фінансове обслуговування підприємств та ефективність підприємницької діяльності

ТЕМА 5. ФІНАНСОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ

Організація фінансової діяльності аграрного підприємства.

Роль банків у забезпеченні функціонування підприємницьких структур.

Кредити та конкурентоспроможність підприємства. Функції кредиту. Види кредитних відносин. Форми небанківського кредитування, їх характеристика. Особливості кредитування в аграрному бізнесі. Лізинг і факторинг.

Економічна необхідність, сутність та функції страхування. Суб'єкти страхових відносин. Галузі страхування. Співстрахування та перестраховування: зміст і функції. Запобіжні заходи, способи нейтралізації та мінімізації негативних наслідків можливих ризиків.

ТЕМА 6. ПОДАТКОВА СИСТЕМА ТА ОПОДАТКУВАННЯ АГРОБІЗНЕСУ.

Податкова система, податки, платежі, податкові відносини, принципи оподаткування, загальна система оподаткування, спрощена система оподаткування, елементи податку. Сутність податкової системи та принципи її побудови. Види податків і джерела їх сплати. Елементи податкової системи.

Аудит як вид незалежного контролю. Поняття невизначеності та ризику. Чинники, що визначають ступінь ризику.

Сутність і зміст ризиків у підприємницькій діяльності. Класифікація ризиків, їх поняття. Ризик у підприємстві та необхідність його страхування. Види підприємницьких ризиків та методи їх оцінювання. Управління економічними ризиками. Механізм зменшення основних економічних ризиків.

ТЕМА 7. СИСТЕМА МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, МАРКЕТИНГОВА ІНФОРМАЦІЯ І МАРКЕТИНГОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ.

Сутність маркетингових досліджень. Класифікація маркетингових досліджень. Методика проведення маркетингових досліджень. Процес маркетингових досліджень та його етапи. Формування вибірки для маркетингових досліджень.

Управління маркетинговими дослідженнями. Обробка інформації та звітність у процесі маркетингових досліджень.

Торгова марка як інтелектуальна власність та нематеріальний актив. Торгова марка як елемент підвищення конкурентоспроможності. Правова охорона торгових марок як об'єкта інтелектуальної власності. Ліцензії. Ліцензійні угоди. Види розрахунків за ліцензії: роялті, паушальна плата, комбіновані платежі.

ТЕМА 8. ЛОГІКА ПРОЦЕСУ СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ. ФОРМУЛА УСПІХУ.

Розробка концепції бізнесу. Основні якості підприємця. Сфери підприємницької діяльності. Планування успіху підприємницького проекту. Реалізація підприємницького проекту.

Бізнес-ідея, бізнес-можливість, синектика, інверсія, мозковий штурм, морфологічний аналіз, започаткування бізнесу, придбання фірми, установчі документи, статутний капітал, бізнес-план, державна реєстрація, системи оподаткування.

ТЕМА 9. ФОРМУВАННЯ ІДЕЙ БІЗНЕСУ ТА ЇХ ОБҐРУНТУВАННЯ.

Елементи та джерела бізнес-ідей. Генерування ідей бізнесу. Обґрунтування бізнес-ідей. Фактори, пов'язані з провалами реалізації бізнес-ідей.

Визначити типи процесів розвитку в підприємницькій діяльності. Виділити основні фактори, які сприяють розвитку підприємницьких структур, і пояснити їх дію. Пояснити взаємозв'язок екстенсивного, інтенсивного й інноваційного шляхів розвитку.

Обґрунтувати об'єктивну необхідність створення коопераційних зв'язків як способу подолання невизначеності параметрів зовнішнього середовища.

ТЕМА 10. ЯКІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Поняття сільськогосподарської якості продукції як визначального чинника її конкурентоспроможності. Споживна вартість і технічний рівень продукції. Соціально-економічна вартість. Необхідність поліпшення якості продукції в сучасних умовах. Значення підвищення якості продукції: економічні, соціальні, екологічні. Рівень якості продукції: поняття і оцінювання. Розмаїття одиничних показників: призначення, надійності та довговічності, технологічності, стандартизації та уніфікації, ергономічні, естетичні, економічні, патентно-правові. Органічна продукція: поняття, вимоги та способи забезпечення її якості. Методи оцінки якості продукції, їх поділ за способом одержання інформації, джерелами та статистичною базою. Об'єктивний, органолептичний та розрахунковий методи оцінки якості продукції.

Перспективні шляхи забезпечення якості аграрної продукції в сучасних умовах. Управління якістю продукції: поняття і складові елементи. Стандарти ISO. Стандартизація продукції: поняття, методи, об'єкти і суб'єкти. Обов'язкова та добровільна сертифікація в Україні. Визнання відповідності. Знак відповідності: призначення та використання. Міжнародна стандартизація і сертифікація. Органи стандартизації і сертифікації. Економічна і соціальна ефективність стандартизації і сертифікації.

ТЕМА 11. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АГРОБІЗНЕСУ.

Соціальна відповідальність бізнесу та Концепція гармонійного (сталого) розвитку. Основні принципи Концепції гармонійного (сталого) розвитку.

Вимоги і цілі Концепції гармонійного (сталого) розвитку. Індикатори для моніторингу реалізації Цілей гармонійного (сталого) розвитку. Державне фінансування Цілей гармонійного (сталого) розвитку в Україні.

Соціальна відповідальність бізнесу як складова Концепції гармонійного (сталого) розвитку. Соціальна відповідальність бізнесу як добровільна ініціатива підприємства (підприємця) щодо відповідальності за вплив його рішень і діяльності на суспільство і довкілля через прозору та етичну поведінку, яка сприяє сталому розвитку, здоров'ю і добробуту суспільства. Складові соціальної відповідальності: економічна (відповідальність за економічні результати діяльності); екологічна (відповідальність за вплив на стан довкілля); соціальна (відповідальність за вирішення соціальних проблем). Основні вимоги до соціальної відповідальності бізнесу: врахування очікувань зацікавлених сторін;

відповідність чинному законодавству і узгодженість з міжнародними нормами поведінки; інтегрованість у діяльність підприємства.

Соціальна відповідальність бізнесу та циклова економіка. Ділова етика підприємця. Характерні ознаки ділової етики підприємця: вміння спілкуватися, повага чужої думки, стримування емоцій, визнання власної неправоти.

ТЕМА 12. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В АГРОПІДПРИЄМНИЦТВІ

Методи визначення загальних показників економічної ефективності бізнесу на селі.

Оцінювання фінансового стану сільськогосподарського підприємства.

Планування успіху підприємницької діяльності. Бізнес-аналіз – основна передумова планування в підприємництві.

Сутність, завдання та основне призначення бізнес-плану. Функції, мета, зміст і структура бізнес-плану.

Поняття ефективності підприємницької діяльності. Складові ефективності агробізнесу. Чинники, що впливають на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств. Оцінка рівня механізації виробництва в агросекторі. Підвищення ефективності використання земельних ресурсів в сільському господарстві. Ефективність малого і середнього агробізнесу та її оцінка. Оцінка ефективності агропідприємницької діяльності на регіональному рівні. Визначення економічної ефективності розміщення та спеціалізації виробництва сільськогосподарських підприємств.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ АГРОБІЗНЕСУ»

(денна форма навчання)

РОЗДІЛ, ТЕМА	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Інд. робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1						
Соціально-економічна природа агробізнесу:						
Тема 1. Економічна природа агробізнесу і підприємництва	4	1	8	1	4	тести, обговорення
2. Нормативно-правові засади підприємницької діяльності	2	1	8			тести, обговорення
3. Організація підприємницької діяльності	2	1	8			тести, обговорення
4. Особисті якості підприємця та культура агробізнесу	4	1	8			тести
Змістовий модуль 2						
<i>Фінансове обслуговування підприємств та ефективність підприємницької діяльності:</i>						
5. Фінансове обслуговування і забезпечення функціонування аграрного бізнесу	4	1	7	2	4	тести
6. Податкова система та оподаткування агробізнесу.	4	1	6			тести, задачі
7. Система маркетингових досліджень, маркетингова інформація і маркетингове середовище.	1	1	8			тести
8. Логіка процесу створення власної справи. Формула успіху	1	2	8			тести, задачі
9. Формування ідей бізнесу та їх обґрунтування	2	2	8			тести, задачі
10. Якість сільськогосподарської продукції та її забезпечення в підприємстві	2	1	8			тести, задачі

11. Соціальна відповідальність агробізнесу	2	1	8			тести, задачі
12. Економічна ефективність та бізнес-планування в агропідприємстві	2	1	8			тести
РАЗОМ	32	14	93	3	8	–

(заочна форма навчання)

РОЗДІЛ, ТЕМА	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Само-стійна робота	Інд. робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1					
Соціально-економічна природа агробізнесу:					
Тема 1. Економічна природа агробізнесу і підприємництва	0,5	0,25	12		тести, обговорення
2. Нормативно-правові засади підприємницької діяльності	0,5	0,25	12		тести, обговорення
3. Організація підприємницької діяльності	1	0,25	12		тести, обговорення
4. Особисті якості підприємця та культура агробізнесу	1	0,25	12		тести, кейс, задачі
Змістовий модуль 2					
Фінансове обслуговування підприємств та ефективність підприємницької діяльності:					
5. Фінансове обслуговування і забезпечення функціонування аграрного бізнесу	1	0,5	12		тести
6. Податкова система та оподаткування агробізнесу.	0,5	0,5	14		тести, задачі
7. Система маркетингових досліджень, маркетингова інформація і маркетингове середовище.	0,5	0,25	12		тести, задачі
8. Логіка процесу створення власної справи.	0,5	0,25	12		тести, задачі

9. Формування ідей бізнесу та їх обґрунтування	0,5	0,25	10		тести, задачі
10. Якість сільськогосподарської продукції та її забезпечення в підприємстві	0,5	0,5	12		тести, задачі
11. Соціальна відповідальність агробізнесу	1	0,5	10		тести
12. Економічна ефективність та бізнес-планування в агропідприємстві	0,5	0,25	8		тести
РАЗОМ	8	4	138	—	—

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема: ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА АГРОБІЗНЕСУ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

Мета: засвоїти фундаментальні засади функціонування підприємництва ринковому середовищі, ознаки, цілі та функції підприємництва, вивчити законодавчо-нормативну базу регулювання підприємницької діяльності, освоїти особливості здійснення підприємницької діяльності та особливостей в сучасних умовах.

Питання для підготовки

1. Історичний розвиток поняття «підприємство»
2. Бізнес і підприємство
3. Елементи системи бізнесу
4. Сутність підприємницької діяльності
5. Функції та принципи підприємства
6. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності
7. Рушійні сили підприємства
8. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності
9. Поняття підприємницького середовища та його складові елементи

Практичне заняття № 2

Тема: НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: вивчити правове забезпечення підприємницької діяльності, орієнтуватися у законодавчих і нормативних актах з питань регулювання підприємницької діяльності в Україні; опанувати знання щодо системи регулювання в сфері здійснення аграрного підприємства.

Питання для підготовки

1. Система регулювання підприємства.
2. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності та особливості правового регулювання господарських відносин.
3. Особливості та умови державної реєстрації і припинення підприємницької діяльності.

Практичне заняття № 3

Тема: Організація підприємницької діяльності

Мета: засвоїти поняття суб'єктів і об'єктів підприємницької діяльності, освоїти методичні підходи до класифікації суб'єктів господарювання і суб'єктів підприємства, набути знань і навиків щодо відкриття власної справи, державної реєстрації суб'єктів господарювання і способів ведення агробізнесу

Питання для підготовки

1. Суб'єкти та учасники підприємницької діяльності.
2. Класифікація підприємства. Типи і види підприємства.
3. Види підприємств за метою й характером діяльності.
4. Види підприємств за способом створення.

5. Види підприємств за формами власності майна.
6. Види підприємств за національною належністю капіталу.
7. Види підприємств за технологічною цілісністю і ступенем підпорядкування
8. Види підприємств за розмірами.
9. Поняття і суб'єкти мікропідприємництва.
10. Поняття і суб'єкти великого підприємництва.
11. Поняття і суб'єкти середнього підприємництва.

Практичне заняття № 4

Тема: Організація підприємницької діяльності

Мета: *набути знань і навиків щодо відкриття власної справи, державної реєстрації суб'єктів господарювання і способів ведення бізнесу*

Питання для підготовки

1. Поняття та обґрунтування підприємницької ідеї. Ціннісні аспекти вибору підприємницької ідеї. Підприємницькі ідеї та гармонійний (сталий) розвиток економіки.
2. Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності та її основні етапи.
3. Основні етапи реєстрації фізичних осіб-підприємців.
4. Реєстрація юридичних осіб.
5. Установчі документи: види. Розробка та нотаріальне посвідчення.
6. Статутний капітал: поняття та особливості формування.
7. Єдиний державний реєстр юридичних та фізичних осіб.
8. Франчайзинг як форма підприємницької діяльності.
9. Обґрунтування вибору системи оподаткування.
10. Підприємництво як резидент Дія Сіті.

Практичне заняття № 5

Тема: ОСОБИСТІ ЯКОСТІ ПІДПРИЄМЦЯ ТА КУЛЬТУРА АГРОБІЗНЕСУ.

Мета: *засвоїти теоретичні основи управління підприємницькою діяльністю, освоїти ділові якості підприємців; вивчити принципи та методи управління, організаційні структури управління, освоїти поняття та види планування підприємницької діяльності, набути навиків складання планів.*

Питання для підготовки

1. Особисті та суспільні інтереси в підприємницькій діяльності. Освіта та професійна підготовка. Отримання бажаної професії. Якості, потрібні підприємцю. Основні риси підприємця.
2. Підприємницька таємниця. Захист секретів агрофірми.
3. Етичні та правові критерії підприємництва. Етичні норми агрофірми. Відносини зі споживачами, співробітниками та конкурентами.
4. Культура підприємництва та діловий етикет. Вимоги до одягу. Етикет телефонного та електронного спілкування, службового та ділового листування. Проведення переговорів та укладання угод.

Практичне заняття № 6

Тема: ФІНАНСОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ БІЗНЕСУ.

Мета: знати систему фінансового обслуговування і забезпечення функціонування підприємництва та агробізнесу; засвоїти теоретичні основи бізнес-планування при організації підприємницької діяльності

Питання для підготовки

1. Організація фінансової діяльності підприємства.
2. Роль банків у забезпеченні функціонування підприємницьких структур.
3. Кредити та конкурентоспроможність підприємства. Функції кредиту. Види кредитних відносин. Форми небанківського кредитування, їх характеристика.
4. Особливості кредитування в аграрному бізнесі. Лізинг і факторинг.
5. Економічна необхідність, сутність та функції страхування. Суб'єкти страхових відносин. Галузі страхування. Страхування основних та оборотних фондів. Об'єкти та умови страхування.

Практичне заняття № 7

Тема: ПОДАТКОВА СИСТЕМА ТА ОПОДАТКУВАННЯ АГРОБІЗНЕСУ

Мета: засвоїти основи оподаткування підприємницької діяльності, оволодіти методичними підходами щодо елементів податкової системи

Питання для підготовки

1. Сутність податкової системи та принципи її побудови. Види податків і джерела їх сплати. Елементи податкової системи.
2. Поняття невизначеності та ризику. Чинники, що визначають ступінь ризику. Сутність і зміст ризиків у підприємницькій діяльності. Класифікація ризиків, їх поняття. Ризик у підприємстві та необхідність його страхування.
3. Види підприємницьких ризиків та методи їх оцінювання. Управління економічними ризиками. Механізм зменшення основних економічних ризиків.

Практичне заняття № 8

Тема: СИСТЕМА МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, МАРКЕТИНГОВА ІНФОРМАЦІЯ І МАРКЕТИНГОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ.

Мета: засвоїти основи оплати праці працівників різних категорій персоналу, вивчити законодавче регулювання оплати праці в Україні, кадрового забезпечення підприємницької діяльності, вивчити категорії персоналу, оволодіти методичними підходами оцінювання ефективності використання персоналу.

Питання для підготовки

1. Сутність маркетингових досліджень. Класифікація маркетингових досліджень. Методика проведення маркетингових досліджень. Процес маркетингових досліджень та його етапи.
2. Формування вибірки для маркетингових досліджень.

3. Управління маркетинговими дослідженнями. Обробка інформації та звітність у процесі маркетингових досліджень.

Практичне заняття № 9

Тема: ЛОГІКА ПРОЦЕСУ СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ. ФОРМУЛА УСПІХУ

Мета: засвоїти теоретичні засади формування і ефективного використання матеріальних ресурсів при здійсненні підприємницької діяльності опанувати методику розрахунку показників ефективності використання основних і оборотних засобів, нормування оборотних засобів і розрахунку норм

Питання для підготовки

1. Розкрити узагальнену структуру процесу відкриття власного бізнесу та виділити його основні етапи.
2. Пояснити основні методи та підходи до пошуку та формування бізнес-ідеї.
3. Обґрунтувати умови застосування різних способів організації власної справи.
4. Сформулювати загальні вимоги щодо практичного відтворення власної ідеї.
5. Визначити основні етапи формулювання підприємницької ідеї.
6. Сформулювати джерела знаходження ідеї власної справи.

Практичне заняття № 10

Тема: ЛОГІКА ПРОЦЕСУ СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ. ФОРМУЛА УСПІХУ

Мета: засвоїти теоретичні засади формування і ефективного використання матеріальних ресурсів при здійсненні підприємницької діяльності опанувати методику розрахунку показників ефективності використання основних і оборотних засобів, нормування оборотних засобів і розрахунку норм

Питання для підготовки

1. Схарактеризувати процес вибору сфери діяльності.
2. Які фактори впливають на вибір форми організації нового бізнесу?
3. Як визначити переваги нового виду підприємництва?
4. Надати характеристику традиційним способам відкриття власної справи: створення нового підприємства, купівля існуючого бізнесу.
5. В чому проявляються переваги нетрадиційних способів відкриття власної справи: прямий маркетинг, пересувна торгівля, франчайзинг, надомний бізнес, вихід зі складу великої корпорації?
6. Сформулювати основні організаційні етапи заснування власної справи.
7. Розкрийте основні етапи підготовки засновницьких документів.
8. Визначити зміст статуту та засновницького договору підприємницької справи.

9. Які чинники впливають на формування статутного капіталу нового бізнесу?
10. Схарактеризувати стадії розробки бізнес-плану.
11. Визначити структуру та технологію розробки бізнес-плану.

Практичне заняття № 11

Тема ФОРМУВАННЯ ІДЕЙ БІЗНЕСУ ТА ЇХ ОБҐРУНТУВАННЯ

Мета: засвоїти теоретичні засади формування і використання нематеріальних ресурсів; опанувати засади правової охорони нематеріальних активів і їх оцінювання; засвоїти підходи до забезпечення ефективності формування і використання нематеріальних ресурсів при здійсненні підприємницької діяльності

Питання для підготовки

1. Розкрити сутність категорії «розвиток».
2. Які зовнішні та внутрішні суперечності можуть виникати в процесі розвитку?
3. Навести класифікацію видів розвитку.
4. Виокремити об'єктивні основи розвитку підприємництва в сучасних умовах.
5. Схарактеризувати екстенсивний шлях розвитку підприємства.
6. Навести переваги інтенсивного шляху розвитку підприємства.
7. В чому полягають конкурентні переваги інноваційного шляху розвитку підприємства?

Практичне заняття № 12

Тема: ЯКІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Мета: засвоїти теоретичні засади забезпечення якості продукції (послуг); опанувати поняття і методика оцінювання якості продукції і послуг; засвоїти методика розрахунку показників якості продукції і послуг; вивчити теоретичні й нормативні основи управління якістю продукції; опанувати ключові елементи управління якістю – стандарти ISO, принципи стандартизації і сертифікації продукції; засвоїти особливості обов'язкової і добровільної сертифікації в Україні

Питання для підготовки

1. Поняття сільськогосподарської якості продукції як визначального чинника її конкурентоспроможності. Споживна вартість і технічний рівень продукції.
2. Соціально-економічна вартість. Необхідність поліпшення якості продукції в сучасних умовах. Значення підвищення якості продукції: економічні, соціальні, екологічні.

3. Рівень якості продукції: поняття і оцінювання. Абсолютний, відносний, перспективний і оптимальний рівні якості продукції. Показники якості продукції: одиничні, комплексні, узагальнюючі.

4. Розмаїття одиничних показників: призначення, надійності та довговічності, технологічності, стандартизації та уніфікації, ергономічні, естетичні, економічні, патентно-правові.

5. Органічна продукція: поняття, вимоги та способи забезпечення її якості. Методи оцінки якості продукції, їх поділ за способом одержання інформації, джерелами та статистичною базою.

6. Об'єктивний, органолептичний та розрахунковий методи оцінки якості продукції. Напрями забезпечення якості продукції в сучасних умовах.

7. Управління якістю продукції: поняття і складові елементи. Стандарти ISO. Системи екоменеджменту. Стандартизація продукції: поняття, методи, об'єкти і суб'єкти. Принципи стандартизації. Стандарт.

8. Кодекс усталеної практики. Технічні умови. Система національних стандартів: поняття та класифікація. ДСТУ, НАССР, ISO. Приватні стандарти. Екологічні стандарти.

9. Сертифікація продукції. Обов'язкова та добровільна сертифікація в Україні. Визнання відповідності.

10. Знак відповідності: призначення та використання. Міжнародна стандартизація і сертифікація.

11. Органи стандартизації і сертифікації. Економічна і соціальна ефективність стандартизації і сертифікації. Екологічні стандарти.

Практичне заняття № 13

Тема: СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АГРОБІЗНЕСУ.

Мета: *засвоїти теоретичні засади забезпечення якості продукції (послуг); опанувати поняття і методикку оцінювання якості продукції і послуг; засвоїти методикку розрахунку показників якості продукції і послуг; вивчити теоретичні й нормативні основи управління якістю продукції; опанувати ключові елементи управління якістю – стандарти ISO, принципи стандартизації і сертифікації продукції; засвоїти особливості обов'язкової та добровільної сертифікації в Україні.*

Питання для підготовки

1. Поняття якості продукції. Споживна вартість і технічний рівень продукції.

2. Рівень якості продукції: поняття і оцінювання.

3. Органічна продукція: поняття, вимоги та способи забезпечення її якості.

4. Методи оцінки якості продукції.

5. Напрями забезпечення якості продукції в сучасних умовах.

6. Управління якістю продукції: поняття і складові елементи.

7. Стандартизація продукції: поняття, методи, об'єкти і суб'єкти.

8. Сертифікація продукції. Обов'язкова та добровільна сертифікація в Україні.

9. Міжнародна стандартизація і сертифікація.
10. Економічна і соціальна ефективність стандартизації і сертифікації.
11. Удосконалення управління якістю продукції.

Практичне заняття № 13

Тема: Соціальна відповідальність бізнесу та Концепція гармонійного (сталого) розвитку. Основні принципи Концепції гармонійного (сталого) розвитку.

Вимоги і цілі Концепції гармонійного (сталого) розвитку. Індикатори для моніторингу реалізації Цілей гармонійного (сталого) розвитку. Державне фінансування Цілей гармонійного (сталого) розвитку в Україні.

Соціальна відповідальність бізнесу як складова Концепції гармонійного (сталого) розвитку. Соціальна відповідальність бізнесу як добровільна ініціатива підприємства (підприємця) щодо відповідальності за вплив його рішень і діяльності на суспільство і довкілля через прозору та етичну поведінку, яка сприяє сталому розвитку, здоров'ю і добробуту суспільства. Складові соціальної відповідальності: економічна (відповідальність за економічні результати діяльності); екологічна (відповідальність за вплив на стан довкілля); соціальна (відповідальність за вирішення соціальних проблем). Основні вимоги до соціальної відповідальності бізнесу: врахування очікувань зацікавлених сторін; відповідність чинному законодавству і узгодженість з міжнародними нормами поведінки; інтегрованість у діяльність підприємства.

Соціальна відповідальність бізнесу та циклова економіка. Ділова етика підприємця. Характерні ознаки ділової етики підприємця: вміння спілкуватися, повага чужої думки, стримування емоцій, визнання власної непраоти.

Питання для підготовки

1. Поняття, види і структура витрат в підприємницькій діяльності.
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).
3. Класифікація витрат на виробництво.
4. Елементи операційних витрат в підприємницькій діяльності.
5. Економічна природа і склад витрат на збут (маркетингових витрат).
6. Поняття елементів поточних витрат.
7. Поняття і види цін на продукцію в підприємницькій діяльності.
8. Оптові і роздрібні ціни: поняття і методика розрахунку.
9. Методики ціноутворення при здійсненні підприємницької діяльності.
10. Маркетингові підходи в ціноутворенні.

Практичне заняття № 14

Тема: Ефективність підприємницької діяльності.

Мета: засвоїти теоретичні засади результативності і методик розрахунку показників результативності підприємницької діяльності; засвоїти методичні підходи до розрахунку оцінних показників результативності та ефективності підприємницької діяльності.

Питання для підготовки

1. Результати підприємницької діяльності: економічна сутність і показники.
2. Методика розрахунку показників результативності підприємницької діяльності: (дохід від реалізації продукції (товарів, послуг); чистий від реалізації продукції (товарів, послуг)).
3. Ефективність підприємницької діяльності: поняття і оцінні показники.
4. Фінансовий результат від підприємницької діяльності і методика його оцінки (від операційної діяльності, до оподаткування, чистий фінансовий результат).
5. Ефективність підприємницької діяльності: поняття, види, методика розрахунку.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Метою самостійної роботи студентів є формування в майбутніх фахівців системного мислення при вивченні особливостей функціонування підприємницьких структур в аграрній сфері.

Самостійна робота охоплює вивчення теоретичного навчального матеріалу з дисципліни в поза аудиторному режимі, самонавчання та самоконтроль, а також набуття студентами практичних навичок розрахунку певних показників та вирішення практичних завдань у сфері агробізнесу.

У процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює, в т. ч., рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання, обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу, повноту розкриття теми, винесеної на самостійне вивчення, оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами (за необхідності).

Підсумкова кількість балів, набрана студентами за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності студентів з дисципліни.

Самостійна робота з кожної теми за робочою навчальною програмою оцінюється в 100 балів з використанням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань. Де:

- 90-100 балів - це коли робота виконана в повному обсязі і допускаються незначні помилки, студент володіє вільно знаннями з опрацьованої тематики, розуміє методи і підходи дослідження, які були застосовані під час виконання самостійного завдання. Здобувач добре орієнтується в предметній термінології, чітко формулює відповіді на поставлені запитання.

- 75-89 балів - студент допускає несуттєві помилки, які виправляє, відповідаючи на додаткові запитання, теоретичні і практичні блоки самостійного завдання виконані належним чином з окремими дискусійними положеннями чи недостатньо обґрунтованими пропозиціями.

- 65-74 балів - якщо обсяг виконаного самостійного завдання становить від до 74% від передбаченого. Студент відповідає не менш ніж на 64% запитань, але відповіді недостатньо точні, додатковими питаннями коригуються слабо. Не в повному обсязі виконано теоретичну і практичну частину самостійної роботи.

•60-64 бали - студент слабо опрацював і засвоїв тематику самостійного завдання, погано орієнтується в методах дослідження, оперує неточними формулюваннями і слабо володіє практичними навичками.

•35-59 - незадовільно з можливістю повторного складання.

•1-34 - незадовільно з обов'язковим повторним курсом.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Виникнення та еволюція поняття «підприємництво».
2. Історичний досвід розвитку підприємництва.
3. Основні функції підприємництва та комплексна характеристика його сучасної сутності.
4. Економічна свобода – основна передумова розвитку аграрного підприємництва.
5. Рушійні сили підприємництва.
6. Умови та принципи підприємницької діяльності.
7. Етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі. Діловий етикет. Етика управління.
8. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва.
9. Сутність та структура економічної власності.
10. Що таке «успіх у житті».
11. Шлях до успіху в бізнесі.
12. Шляхи досягнення матеріального благополуччя.
13. Психологія успіху.
14. Підприємець – ключова фігура ринкової економіки. Основні права, обов'язки та відповідальність підприємця.
15. Слабкі сторони, які присутні підприємцям.
16. Причини невдачі в бізнесі.
17. Обмеження підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки. Ліцензування.
18. Роль бізнесу в сучасній економіці.
19. Найважливіші передумови розвитку бізнесу і підприємницької діяльності.
20. Державна підтримка малого бізнесу.
21. Підприємництво та цілі соціально-економічного розвитку України.
22. Формування сприятливого середовища для розвитку підприємницької діяльності.
23. Фактори формування мікросередовища бізнесу.
24. Характеристика стану платоспроможності та структури попиту споживачів (населення) на сьогоднішній день в Україні.
25. Види інфляції та її вплив на розвиток підприємництва.
26. Роль комерційних банків у сучасній економіці.
27. Основні елементи інфраструктури товарного ринку.
28. Інфраструктура ринку капіталу.
29. Характеристика правового середовища на сучасний момент.
30. Необхідність та сутність державної підтримки підприємництва.
31. Основні напрямки державної підтримки підприємництва.

32. Напрямки фінансової підтримки підприємницьких структур.
33. Антимонопольна підтримка.
34. Участь держави у формуванні та розвитку інфраструктури ринку.
35. Правове забезпечення розвитку бізнесу.
36. Зарубіжний досвід підтримки малого бізнесу.

7. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Тематика тренінгу

Тема тренінгу: набуття навичок в сфері організації агробізнесу. Підприємництво як елемент бізнесу і тип господарювання.

Тема тренінгу: основи організації фінансів підприємств. Необхідність участі банківських кредитів у формуванні фінансових ресурсів аграрного підприємства. Особливості кредитування в аграрному бізнесі.

Структура, організація і проведення тренінгу

- 1. Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
- 2. Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у студентському колективі, встановленні правил проведення тренінгового заняття (ділової гри) та умов підбиття підсумків. Ознайомлення студентів з роздатковим матеріалом: сценарієм ділової гри, бланками документів, таблицями і т.п.
- 3. Практична частина** реалізується групою чи підгрупами студентів чисельністю у 3-6 осіб шляхом виконання завдань ділової гри чи проблемних питань тренінгового заняття.
- 4. Підведення підсумків** відбувається шляхом обговорення результатів виконаних тренінгового завдання групою чи підгрупами студентів. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Основи агробізнесу» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- розрахункові роботи;
- письмова робота;
- залік.

9. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу декана факультету та поважних причин (наприклад, відсутність через хворобу та наявність відповідної довідки).

Політика щодо академічної доброчесності. Не допускається використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, війсьний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу директора інституту.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

<i>Заліковий модуль 1</i>		<i>Заліковий модуль 2 (тренінг)</i>	<i>Заліковий модуль 3 (самостійна робота)</i>	Разом
40 %	40 %	5 %	15%	100 %
Поточне оцінювання. Середнє арифметичне значення отриманих оцінок під час занять	Поточне оцінювання. Середнє арифметичне значення отриманих оцінок під час занять	Оцінка за участь у тренінгу	Самостійна робота. Оцінка за записання тез доповіді по тематиці самостійної роботи	

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-505	1-12
2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)	1-12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

- Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О. та ін. Основи підприємництва : підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
- Гой І.В., Смелянська Т.Т. Підприємництво : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.

3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Гурочкіна, В., Будзинська, М. Циркулярна економіка: українські реалії та можливості для промислових підприємств. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. № 5. С. 52-64. DOI: 10.33244/2617-5932.5.2020.52-64.
5. Гербер М. Працювати на себе. Як не прогоріти в малому бізнесі / пер. з англ. І. Гнатковська. Київ : Наш формат, 2019. 232 с.
6. Гільбо К. Пасивний заробіток. Як перетворити ідею на гроші за 27 днів / пер. з англ. О. Асташова. 2-е вид. Київ : Наш формат, 2020. 240 с.
7. Гоїнс Д. Справжні митці не голодують: найсучасніші стратегії досягнення успіху / пер. з англ. Є. Ніколаєва. Харків : Віват, 2019. 240 с.
8. Економіка аграрного виробництва : курс лекцій / Т. Г. Олійник, І. О. Мельник, О.А. Горобченко. Миколаїв : МНАУ, 2019. 105 с.
9. Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
10. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. №1560XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
11. Карпюк Г.І. Основи підприємництва : навч. посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Київ, 2021. 108 с.
12. Кизим М.О., Чечетова-Терашвілі Т.М., Хаустова В.Є. Мале та середнє підприємство в Україні: особливості та проблеми розвитку. *Бізнес інформ*. 2019. № 10. С. 302-317. URL: 10.32983/2222-4459-2019-10-301-317.
13. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 340с.
14. Косович Б.І. Соціальне підприємство в Україні: актуальні питання ставлення. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 77-81.
15. Кушнір Р. Б-бізнес. Покрокова інструкція створення системного, ефективного і прописаного бізнесу в Україні. Київ : Коло, 2019. 432 с.
16. Мазур К.В., Кубай О.Г. Менеджмент аграрного підприємства : навч. посібник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 284 с.
17. Михалюк Н.І. Планування діяльності підприємств : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 620 с.
18. Основи економічної грамотності та підприємництва: навч. посібник / Алексєєва С.В., Базиль Л.О., Байдулін В.Б., Гриценко І.А., Єршова Л.М., Закатнов Д.О., Орлов В.Ф., Сохацька Г.В. Житомир : Полісся, 2021. 248 с.
19. Педько А. Основи підприємництва і бізнес культури : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.
20. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
21. Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів / пер. з англ. Н. Кошманенко. Київ : Наш Формат, 2020. 424 с.
22. Руда М.В., Мирка Я.В. Циркулярні бізнес-моделі в Україні. *Менеджмент та підприємство в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2020. Вип. 2. №1. С. 107-121. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/jun/21886/st12.pdf>.
23. Синицина Г.А., Рачкован О.Д. Основи бізнесу та підприємницької діяльності : конспект лекцій. Харків : ХДУХТ, 2019. 93 с.
24. Сирохман І. В., Гирка О. І., Калимон М.-М. Безпечність і якість харчових продуктів (проблеми сьогодення) : підручник. В. ; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2019. 394 с.
25. Тягунова Н.М., Спориш О.А. Підприємство і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 118 с.
26. Фінансування заходів, спрямованих на досягнення Цілей сталого розвитку в Україні: чотири ключові фактори успіху. URL:

<https://www.undp.org/uk/ukraine/news/finansuvannya-zakhodiv-spryamovanykh-nadosyahnennya-tsiley-staloho-rozvytku-v-ukrayini-chotyry-klyuchovi-factory-uspikhu>

27. Daly H. Economics for a Full World. URL: <https://www.greattransition.org/publication/economics-for-a-full-world#figure-3>.
28. Kotler, P. (2002). *Marketing management* (11th ed.). Hoboken: Prentice Hall. Kotler, P., Kartajaya, H., & Setiawan, I. (2016) *Marketing 4.0: Moving from traditional to digital*. Somerset: Wiley.
29. Parker S.C. *The Economics of Entrepreneurship*. Second Edition. Ontario : University of Western Ontario, Cambridge University Press, 2018. 919 p. DOI: 10.1017/9781316756706.
30. Levchenko Ya. *Economy and business: course book* / Ya. Levchenko, I. Shevchenko, O. Dmytriieva. Kharkiv : FOP Brovin O.V., 2019. 128 p.
31. *Entrepreneurship Development and New Enterprise Management*. Bachelor of Business Administration. Directorate of Distance Education Guru Jambheshwar University HISAR-125001. 354 p. URL: <https://www.ddegjust.ac.in/studymaterial/bba/bba-301.pdf>.
32. Zucchella A., Urban S. *Circular Entrepreneurship: Creating Responsible Enterprise*. Springer International Publishing, 2019. DOI:10.1007/978-3-030-18999-0.
33. www.nau.kiev.ua – Нормативні акти України.
34. www.me.gov.ua – Міністерство економіки України.
35. www.ukrstat.gov.ua – Державна служба статистики України.
36. www.lawukraine.com – База українського законодавства в Інтернет.
37. www.alpha.rada.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека.
38. www.library.if.ua – Національна бібліотека наукових видань. Офіційний сайт Державної регуляторної служби України URL: www.lib.academy.sumy.ua –
39. Бібліотека банківської справи. www.dev.lac.lviv.ua/lib – Електронна бібліотека Львівської комерційної академії.
40. www.lib-gw.univ.kiev.ua - Наукова бібліотека ім. Максимовича.
41. www.lib.dp.ua – Дніпропетровська обласна наукова бібліотека.
42. www.library.vinnitsa.com – Вінницька державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А. Тімірязєва.
43. www.lsl.lviv.ua – Львівська електронна бібліотека ім. В. Стефаніка.
44. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького.
45. www.economics.com.ua – Велика економічна бібліотека.